

ТҰМАУ ЖӘНЕ ҚҰС ТҰМАУЫ КЕЗІНДЕГІ
ЖҮРГІЗІЛЕТІН ШАРАЛАРДЫҢ СТАНДАРТТАРЫ
МЕН АЛГОРИТМДЕРІ.

Орындаған: Әмірхан К.Ж.
Курс: 3
Группа: ЖМ13-025-2
Факультет: Жалпы
медицина
Тексерген: Мақсұтова Г. С.

Жоспары:

I.Кіріспе

Тұмау және құс тұмауы.

II.Негізгі бөлім

- 1.Тұмаудың этиологиясы мен патогенезі.
- 2.Тұмау мен құс тұмауының клиникалық көріністері.
- 3.Тұмауды және құс тұмауын емдеу қағидалары
- 4.Тұмау мен құс тұмауы кезіндегі алдын-алу шаралары
- 5.Құс тұмауымен күресудің шаралары.

III.Қорытынды

IV.Қолданылған әдебиеттер тізімі

Тұмау немесе грипп

(лат. *grippus*, фр. *gripper*, ағылш. *influenza* – “бас салу, шап беру”) – тыныс жолдарының жұқпалы вирустық ауруы.

Аурудың қоздырғышы – ортомиксовирустар, олардың үш типі: *A*, *B*, *C* бар. Өте жұқпалы ауру. Тұмау вирусының сыртқы қабыршағының құрамында гемагглютинин (оны Н әрпімен белгіленеді) және нейраминидаза (N әрпімен белгіленеді) болады. Олар әр түрлі факторлардың әсерінен өзгеріп, тұмау вирусының жаңа вариантын түзуі мүмкін.

Кейде ол асқынып кетіп тыныс жолын, нерв жүйесін, қан тамырды, жүректі ауруға шалдықтырады. Тұмауды қоздыратын вирустар(микробтар) тыныс жолының кілегей қабығында өсіп-өнеді. Тұмау тиген адам аурудың микробын жөтелгенде, түшкіргенде және қақырығы арқылы ауаға таратады. Сондай-ақ тұмау вирусы науқастың ыдысы, сүлгісі, қол орамалы, кітабы және т.б. арқылы жұғады.

Бір мезгілде бір болыс, өлке, тіпті бүкіл жер жүзі адамдарының жаппай ауруы мүмкін. Бір ауырған адам бір-екі жылға дейін қайтып тұмаумен ауырмайды. Тұмау салқын кезде жиі, ыстықта сирек кездеседі. Кейде адамға суық тиіп, тыныс жолының жоғарғы бөліктері қабынып, оның тұмауға ұқсауы да мүмкін. Бірақ бұл тұмау емес. Ол салқын тигенде мұрын, көмей, жұтқыншақтарды жайлайтын басқа микробтардың әрекеті. Тұмау вирусы күн сәулесіне және зарарсыздандырғыштар (хлор, қышқылдар, спиртжәне т.б.) әсерінен тез қырылады.

Грипп вирустары — екі туыстасқа бөлінетін (А және В вирустар тобы), ортомиксовирустар тұқымдастығына кіреді. А туыстыққа 14 түрлі гемагглютининдері және 10 түрлі нейраминидазалары бар вирустар кіреді. В туысты вирустар антигендік қасиеттері жағынан табиғи штамдарға жақын. Олар жаппай ауру туғызбайды және құстар мен жануарларды зақымдамайды.^[2] Тұмау вирусы өте тез тарайды. Инфекцияны қоздырушы – тұмаумен ауырған адам. Қоздырғыштар науқас адам жөтелгенде, түшкіргенде және қақырық, сондай-ақ науқас адам пайдаланған заттар, т.б. арқылы таралады. Ауалы-тамшылы жолмен түскен вирус жоғарғы тыныс жолдарының беткей жасушаларына еніп, өсіп-өнеді де мұрынның шырышты қабаттарын зақымдайды, қанға сіңіп, жалпы организмді уландыра бастайды. Аурудың жасырын кезеңі 1 – 4 күнге созылады. Тұмау кезінде науқастың денесі дел-сал болып, тамағы мен тыныс жолдары ашиды, дене қызуы көтеріліп (38 С-қа дейін), асқа тәбеті болмайды. Басы ауырып, бұлшық еттері сыздайды. Адамға тұмау тигеннен кейін бірнеше сағаттан соң (кейде 1 – 2 күннен кейін) мұрыннан су ағады, даусы қарлығып, жөтеледі, қақырық пайда болады, иіс сезуі нашарлап, көзі қызарады. Тұмау, әсіресе, емшек еметін сәбиді қатты әлсіретеді. Баланың танауы бітеліп, демалысы қиындайды, мазасызданып, ұйқысы бұзылады. Тұмау ересек адамдар үшін де қауіпті, ол құлаққа, тамаққа, тыныс жолдары мен өкпеге зақым келтіруі мүмкін. Тұмаудан жазылғаннан кейін ағзада иммунитет пайда болады, ол А типінен кейін 1 – 2 жылға, В типінен – 2 – 3 жылға созылады, С типінен кейін тұрақтанады. Сондықтан С типімен ауырған адамдар тұмаудың бұл түрімен қайталап ауырмайды.

Тұмауға нақтылы диагноз қойып, науқасты оқшаулап, ауруханаларда не басқа тиісті мекемелерде карантин жарияланады. Тұмауға қарсы вакцина егіледі, оның ішіндегі ең тиімдісі – тазартылған вириондық вакцина. Алдын-ала организмді шынықтыратын емдер жасап, спортпен шұғылданған дұрыс.

Тұмау басталғанда адамның денесі дел-сал болып, көңіл-күйі нашарлайды және тағамға тәбеті шаппайды. Бір-екі күннен кейін дене қызуы көтеріледі, басы ауырады, бұлшық еттері сыздап, буын-буыны сырқырайды, мұрны бітеді, дауысы қарлығып, жөтеледі, тамағы қызарып, жұтынғанда ауырады, көзі қызарып жасаурайды. Адам дереу дәрігерге көрініп, емделсе, үш-бес күннен кейін дене қызу төмендеп, сауыға бастайды.

Емі — дәрігердің бақылауында болып, оңаша, ауасы таза бөлмеде жатып емделу. Дене қызуын, дене сырқырауын, аспирин, пирамидон және т.б. дәрілер тез басады. Тұмау вирусына антибиотиктер пайда етпейді. Ауру адам жөтелгенде, түшкіргенде аузы-мұрнын қолымен немесе орамалмен (шүберекпен) жабуға тиіс. Науқастың тек өзіне арналған ыдысы, орамалы т.б. болуға, олар жиі қайнатылып, жуылуға тиіс. Тұмау асқынғанда науқасты ауруханаға жатқызып, кешенді емдеу шараларын жүргізеді. Арнайы дәрілер (оксолин, амантадин, ремантадин, интерферон, т.б.), антибиотиктер, қызу басатын, организмнің улануын азайтатын дәрі-дәрмектер беріледі.

Құс тұмауы

Аса қауіпті зооантропонозды жұқпалы ауру, AIV(H5N1) вирусы тудырады. Құс тұмауының А,В деп аталатын вирустарының ішінде,әсіресе,Н5 және Н7 аса қауіптілері.Құс тұмауын таратуда ,өзінің аты айтып тұрғанындай, жабайы құстардан келетін қатер басым.Вирустардың ішінде адамға қауіптісі Н1,Н2,Н3 және N1,N2 түрлері болып табылады.Ол адамнан адамға жұқпайды делінеді,бірақ ауырған құстармен байланыстың салдары адам үшін қайғылы аяқталуы ғажап емес.

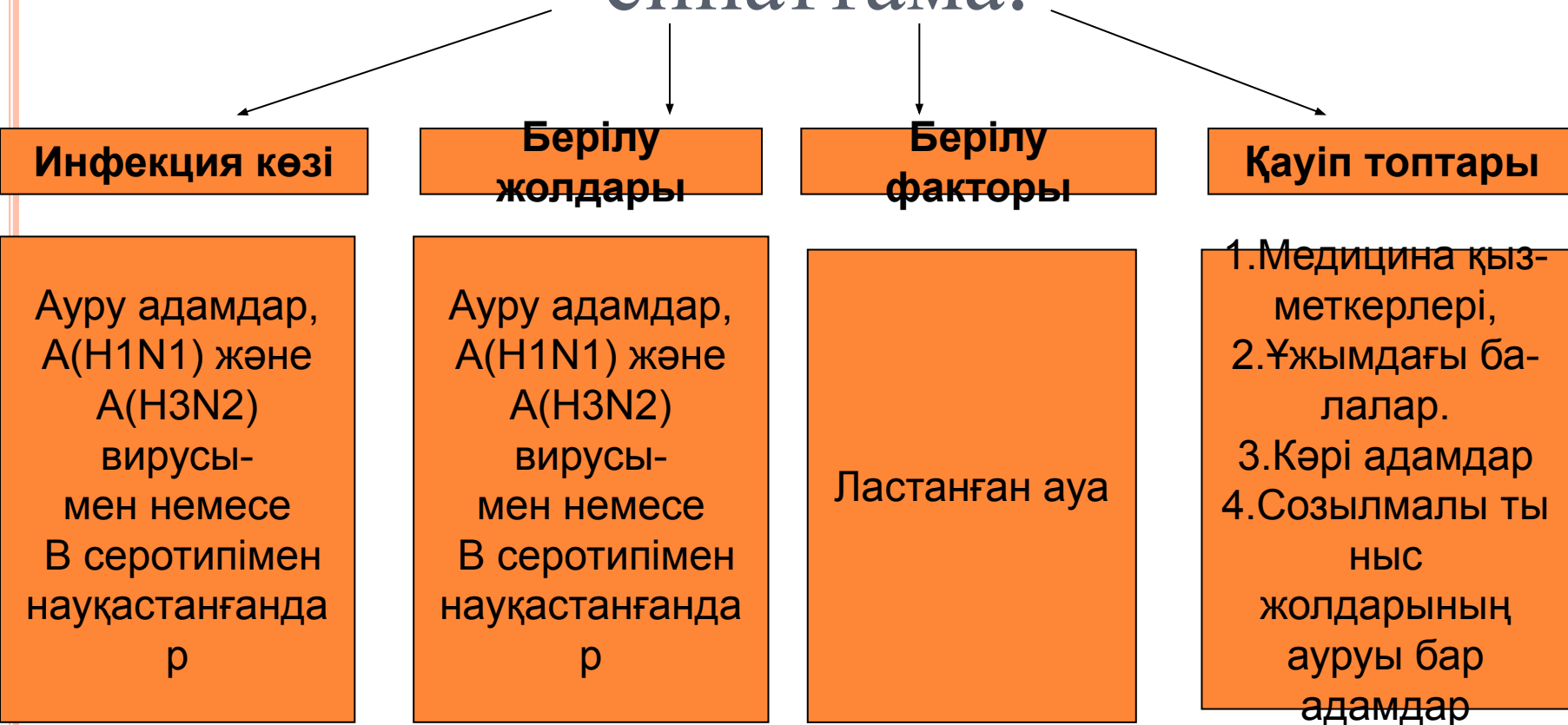
Таралу жолы — ауалы - тамшылы, жанасу, алиментарлық.

“Құс тұмауы” вирусының адамға жұққаны туралы мәлімет алғаш рет Гонконкте тіркелді.Онда Н5N1 түрі 18 адамға жұғып,6-уының өліміне әкеліп соққан.2003 жылы басталған Н5N1 эпидемиясы Вьетнам,Камбоджа, Қытай,Индонезия,Лоюс,Пәкістан,Корея,Тайланд,Тайвань және Жапония секілді Азияның он елін шарпыды.ДДҰ — ның дерегіне сүйенсек, 2003 жылдан бері 100 адам аталған аурудың тырнағына іліксе,жартысынан астамы көз жұмған.

Тұмау кезіндегі эпид.процесске

сипаттама:

Құс тұмауы кезіндегі эпидемиологиялық процеске сипаттама:

Инфекция көзі

1. Ауырған үй құсы, AIV(H5N1) вирусымен зақымданған.

Берілу жолы

1. Ауалы-шаңды, Ауалы-тамшылы
2. Алиментарлық
3. Жанасу

Берілу факторы

1. Ластанған жүн
2. Ластанған құс өнімдері
3. Ластанған су
4. Ластанған лабораторлық құралдар

Қауіп топтары

1. Құс асыраушылар,
2. Ауыл тұрғындары.
3. Ветеринарлық лабораторияның, Эпидемиологиялық, дезинфекциялық жұмыстардың қызметкерлері

Клиникалық көріністері:

Тұмау

жасырын кезеңі-бірнеше
Сағаттан 1-2 тәулікке дейін.

Белгілері:

Жедел басталуы;

-Дене қызуы;

-Жалпы интоксикациялану;

-Бас ауырсыну;

-Көз алмасындағы ауру сезімі;

-Тыныс жолдарының
зақымдалуы;

-Қызба жағдай 5-6 күнге
созылады;

Аурудың ауырлығы мен нәтижесі
тұмау вирусының өзімен немесе
шартты-патогенді
бактериялармен
тудырылатын асқынуларға жиі

Құс тұмауы

Инкубациялық кезең 3
күннен аспайды.Кәдімгі тұмаумен
ауырғандағыдай:-дененің қызуы
көтеріледі;

-адам қалтырап тоңады;

-бұлшықеттері ауырады;

-жөтеледі;

-тамағы ауырады;т.б

Вирус кәдімгі лабораториялық
тексе-

рулерде анықталмайтындықтан,
диагноз өте кеш қойылуы ықтимал.

Оның салдары аса ауыр.Адам
вирусты жұқтырғаннан 6-8күн
өтісімен
қайтыс болады.

Тұмаудың алдын — алу шаралары:

- ◆ Тауық эмбрионында өсірілген А(Н1N1) және А(Н3N2) штамдарынан және В грипп вирустарынан алынған инактивацияланған және тірі вакциналарды қолданады.
- ◆ Вакцинаны арнайы көрсеткіш бойынша интраназальды әдіспен және тері астына енгізеді
- ◆ Вакцинадан соң қалыптасқан иммунитетті тиісті деңгейде сақтау үшін жыл сайын ревакцинациялау жүргізу қажет.
- ◆ Алдын-алу үшін ремантадин қолдану.
- ◆ Алдын-алу үшін оксолин мазын қолдану
- ◆ Алдын-алу үшін интерферондар мен басқа да иммуномодуляторларды қолдану.

Құс тұмауын емдеу қағидалары:

↓

Этиотропты терапия

↓

Препаратты таңдау:
Тамифлю(оселтамивир) 75
мг (1 г) x күніне 2 рет.
Ем қабылдау – 5 күн.
Ауыр жағдайда 300 мг
тәулігіне
Ауру басталғаннан бастап
24-48 сағат аралығында
емдеу.
Занамавир(реленза) –
нұсқау
бойынша.

↓

Патогендік терапия

↓

Симптомдық: ыстықты баса-
тын заттар, мұрынға арналған
тамшылар, дұрыс тамақтану.

Қолданылған әдебиеттер:

1. С.А. Амиреев, Т.А. Муминов, Б.Л. Черкасский, К.С. Оспанов
“Стандарты и алгоритмы мероприятий при инфекционных болезнях” Алматы 2007
2. С.А. Амиреев и соавт.”Эпидемиология” Алматы 2002
3. Оқу-әдістемелік құрал «Жеке микробиология»
4. www.google.ru
- www.rambler.ru
5. С.А. Амиреев. Ж.Т Темірбеков “Эпидемиология” Алматы 2000

